

Valtuustoaloite kännyköiden käytöstä Tampereen kaupungin kouluissa

Tietojen mukaan peruskoulujen kännykkäkielto on ollut esillä maan hallitusneuvotteluissa. Älypuhelimien käytön rajoittaminen on noussut esiin myös, kun Helsingin Sanomat kysyi 92 opettajalta, mistä lasten ja nuorten oppimistulosten lasku johtuu. Osa toivoi ”kännykkäparkkia”, jossa koululaisten puhelimet olisivat koulupäivän ajan säilössä, poissa lasten hallusta. Tampereella on joissakin kouluissa jo käytössä laatikot, joihin oppilaat jättävät tunnin alussa puhelimensa ja ottavat ne sieltä tunnin jälkeen. Yleinen havainto on, että puhelinten käyttö oppitunneille häiritsee paljon oppimista ja keskittymistä. Monet aikuiset, nuoret ja lapset ovat addiktoituneita laitteisiin ja niitä seurataan ja luetaan tiiviisti myös työn ja opiskelun ohessa.

Opetushallituksen ohjeistukset puhelimen käytön rajoituksista tällä hetkellä ovat:

- Perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa voidaan järjestysäännöissä kieltää puhelimen käyttö oppitunnilla.
- Oppilas voidaan oppitunnin aikana käskää laittamaan puhelin pois esimerkiksi omaan taskuun tai reppuun, jossa puhelin ei häiritse.
- Perusopetuksessa opettaja tai rehtori voi ottaa puhelimen häiritsevänä pois, jos oppilas häiritsee opetusta tai oppimista puhelimella.
- Välitunneilla ei voida kokonaan kieltää puhelimen käyttöä, välttämätön yhteydenpito on mahdollistettava esimerkiksi huoltajaan.
- Perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa opettaja tai rehtori voi määrätä oppilaan/opiskelijan poistumaan, jos hän ei kehotuksista huolimatta laita puhelinta pois ja häiritsee sillä.

Opetushallitus pitää keskustelua toimivista pelisäännöistä tarpeellisena.

Näkökulmia kännyköiden käytön rajoittamiseen koulussa:

1. Oppiminen ja keskittyminen: Kännykän käyttö voi häiritä oppimista ja keskittymistä luokassa. Oppilaat tarkistavat viestejään, selaavat sosiaalista mediaa tai pelaavat pelejä oppitunnin aikana. Tämä voi vaikuttaa negatiivisesti oppimistuloksiin, keskittymiseen, luokan ilmapiiriin ja rauhaan opiskella.
2. Kiusaaminen ja häiritä: Kännykät voivat tarjota välineen kiusaamiselle ja häirinnälle. Tekstiviestien, sosiaalisen median tai muiden viestintäsovellusten avulla opiskelijat voivat kohdistaa toisiinsa negatiivista käyttäytymistä. Kännykän käytön rajoittaminen voi auttaa ehkäisemään tällaista käytöstä.
3. Turvallisuus ja epärehellisyys: Kännykän käyttö voi luoda mahdollisuuden epärehelliseen toimintaan, kuten huijaamiseen kokeissa tai luvattomaan tiedonhakuun. Tällainen toiminta voi vääristää oppilaiden oppimistuloksia ja arvosanoja.
4. Koulun ja opettajan valvonta: Kännykän käytön valvominen voi olla haastavaa opettajille ja koulun henkilökunnalle. Opiskelijat voivat yrittää salakuljettaa kännyköitä luokkiin, mikä lisää koulun järjestyksenvalvonnan taakkaa.

5. Teknologian hyödyntäminen oppimisessa: Toisaalta kännykät voivat myös tarjota oppilaille pääsyn monipuolisiin oppimateriaaleihin, sovelluksiin ja resursseihin. Ne voivat auttaa oppilaita tutkimaan, luomaan ja kommunikoimaan tehokkaasti. Rajoittamalla kännykän käyttöä koulussa, voidaan menettää myös näitä mahdollisuuksia.

Ehdotuksia:

1. Kännykän käyttö luokahuoneessa: Kännykän käyttö olisi kielletty oppituntien aikana, ellei opettaja ole antanut erityistä lupaa sen käyttöön opetus- tai oppimistarkoituksessa. Oppitunneilla oppilaiden tulisi keskittyä opetukseen ja vuorovaikutukseen opettajan ja toistensa kanssa.
2. Kännykän säilyttäminen: Oppilaat tulisi ohjeistaa säilyttämään kännykkänsä lukituissa kapeissa tai niille erikseen varatuissa säilytyslokerikoissa, jotka avataan oppituntien jälkeen. Näin varmistetaan, että kännykät eivät aiheuta häiriötä oppitunneilla.
3. Tiedottamisen lisääminen: Lisätään tiedottamista, jonka tarkoituksena on selittää oppilaille, vanhemmille ja henkilökunnalle yhteisten sääntöjen tarkoitus ja hyödyt. Tiedon lisääminen auttaa kaikkia ymmärtämään, miksi kännykän käyttöä rajoitetaan ja miten se voi parantaa oppimista ja oppimisympäristöä.
4. Poikkeukset: Otetaan huomioon tilanteet, joissa kännykän käyttö voi olla tarpeellista tai turvallisuuden kannalta tärkeää, kuten hätätilanteissa tai erityistilanteissa, jotka edellyttävät kännykän käyttöä oppimistarkoituksiin. Näissä tapauksissa opettajat voivat harkintansa mukaan myöntää poikkeusluvan kännykän käytölle.
5. Teknologian hallinta: Tutkitaan ja otetaan käyttöön teknologiset ratkaisut, kuten sovellukset, jotka voivat auttaa opettajia valvomaan ja rajoittamaan kännykän käyttöä luokassa tarpeen mukaan.
6. Kännykän käyttö vapaa-aikana: Puhelimen käyttö olisi hyvä pitää kurissa myös vapaa-aikana. Opettajat voivat vaikuttaa oppimisrauhaan kouluissa, mutta on tärkeää kiinnittää huomiota lasten puhelimen käyttöön myös vapaa-aikana. Vanhempien rooli on tässä tärkeä.

Kännykän käytön rajoittamisen suhteen tulee huomioida tiivis yhteistyö koulujen, oppilaiden, vanhempien ja vanhempainyhdistysten kesken. Yhteisistä käytännöistä ja pelisäännöistä tulee sopia yhdessä.

Eduskunnan oikeusasiamies antoi kännyköiden poiskeräämisestä ratkaisun 2020. Ratkaisu kiinnittää huomiota perusopetuslain noudattamiseen. Kännykkäparkkia voidaan käyttää, jos se perustuu vapaaehtoisuuteen. Oppilaaseen ei voida kohdistaa kurinpitokeinoja pelkästään siitä syystä, jos hän ei laita kännykkää kännykkäparkkiin. Oppilaalla on oltava myös päivän aikana mahdollisuus pitää tarvittaessa itse yhteyttä huoltajaansa. Jos oppilas ei tuo laitetta parkkiin, se laitetaan esimerkiksi omaan reppuun tai taskuun. Kännykällä ei saa häiritä tunnilla omaa eikä muiden oppimista. Jos oppilas ei kehotuksesta huolimatta laita laitetta pois, opettaja voi sen poistaa. Järjestyssääntöjen kiellon tai opettajan kehotusten vastaisesta toiminnasta voidaan käyttää kasvatustieteellistä tai kurinpitokeinoja.

Diabetesliitto on ottanut kantaa 25.5.2023 kännyköiden käytön rajoittamiseen kouluissa. Liitto muistuttaa, että lapset ja nuoret käyttävät puhelintaan diabeteksensä hoidossa.

Kannanoton mukaan ”Puhelinkielto opetustilanteessa ja välitunneilla johtaisi hankaliin tilanteisiin diabetesta sairastavilla lapsilla ja heidän perheillään. Moni diabetesta sairastava lapsi ja nuori käyttää verensokerinsa seurannassa glukosisensorointia. Tällöin lapsi tarkistaa verensokeritasonsa skannaamalla ihoonsa kiinnitetyn sensorin puhelimellaan useita kertoja päivässä. Insuliinipuutosdiabeteksen hoidossa verensokeritason tarkistaminen on välttämätön osa hoidon kokonaisuutta. Lapsilla insuliinipumppuhoito on yleinen hoitomuoto, ja tietyt insuliinipumput toimivat yhdessä älypuhelinien kanssa siten, että insuliinin ateria- ja korjausannoksia annostellaan puhelimella. Vanhemmat voivat puhelimeen liitetyn etäseurannan avulla myös seurata lasten verensokerin tasoa koulupäivän aikana, ja olla tarvittaessa yhteydessä lapsiin tai heitä tukeviin avustajiin. Diabetesliitto on saanut perheiden huolestuneita yhteydenottoja asiassa. Oppimis- ja työrauha taataan diabetesta sairastaville lapsille vain, kun he saavat toteuttaa omahoitoaan koulupäivän aikana yksilöllisen tarpeensa mukaan. Jos rajoituksia tiukennettaisiin, olisi välttämätöntä lisätä diabetestietoutta kouluissa ja kuntien opetustoimessa sekä vahvistaa aikuisten valmiuksia käsitellä puhelimen hoidollista käyttöä lasten kanssa eriarvoisuuden ennaltaehkäisemiseksi.”

Esitän, että Tampereen kaupungin kouluihin luodaan yhteiset säännöt kännyköiden käytöstä kouluissa, erityisesti oppituntien aikana. Oppilaat, vanhemmat ja vanhempainyhdistykset huomioidaan pelisääntöjä ja järjestyssääntöjä päätettäessä.

Tampereella 12.6.2023

Aila DüNDAR-JÄRVINEN

Kaupunginvaltuutettu